

01-12-2003

REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

Arrêté du Gouvernement de la Région
de Bruxelles-Capitale

— Arrêté du
Gouvernement de la Région de Bruxelles-
Capitale classant comme monument le
Mémorial National des Martyrs Juifs de
Belgique, sis square des Martyrs Juifs à
Anderlecht

Le Gouvernement de la Région de
Bruxelles-Capitale,

Vu l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la
conservation du patrimoine immobilier,
notamment les articles 22 et 23 ;

Vu l'arrêté du Gouvernement de la Région
de Bruxelles-Capitale du 10 octobre 2002
entamant la procédure de classement
comme monument du Mémorial National
des Martyrs Juifs de Belgique, sis square
des Martyrs Juifs à Anderlecht ;

Vu l'avis de la Commission royale des
Monuments et des Sites émis le 6 août
2003 ;

Considérant que le propriétaire n'a pas émis
d'observations dans le délai prévu par
l'ordonnance du 4 mars 1993 ;

Sur la proposition du Ministre-Président du
Gouvernement de la Région de Bruxelles-
Capitale et du Secrétaire d'Etat chargé des
Monuments et Sites,

Arrêté:

Article 1er. Est classé comme monument le
Mémorial National des Martyrs Juifs de
Belgique, sis square aux Martyrs Juifs à
Anderlecht, connu au cadastre
d'Anderlecht, 5ème division, section C15,
parcelle n° 255b4, en raison de son intérêt
historique et esthétique, précisé dans
l'annexe I du présent arrêté.

Art. 2. La zone de protection relative au
monument décrit dans l'article 1er
comprend l'ensemble des parcelles et des
voiries ainsi que les parties de parcelles et
de voiries reprises dans le périmètre
délimité sur le plan figurant à l'annexe II du
présent arrêté.

Art. 3. Le ministre qui a les monuments et
sites dans ses attributions est chargé de
l'exécution du présent arrêté.

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Besluit van de Brusselse
Hoofdstedelijke Regering

— Besluit van de
Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot
bescherming als monument van het
Nationaal Gedenkteken der Joodse
Martelaren van België, gelegen Joodse
Martelarensquare te Anderlecht

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Gelet op de ordonnantie van 4 maart 1993
inzake het behoud van het onroerende
erfgoed, inzonderheid op artikelen 22 en 23 ;

Gelet op het besluit van de Brusselse
Hoofdstedelijke Regering van 10 oktober
2002 houdende instelling van de procedure
tot bescherming als monument van het
Nationaal Gedenkteken der Joodse
Martelaren van België, gelegen Joodse
Martelarensquare te Anderlecht ;

Gelet op het advies van de Koninklijke
Commissie voor Monumenten en
Landschappen op 6 augustus 2003 ;

Overwegende dat de eigenaar geen
opmerkingen heeft meegedeeld binnen de
termijnen zoals bepaald door de ordonnantie
van 4 maart 1993 ;

Op de voordracht van de Minister-Voorzitter
van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering
en van de Staatssecretaris belast met
Monumenten en Landschappen,

Besluit:

Artikel 1. Wordt beschermd als monument
van het Nationaal Gedenkteken der Joodse
Martelaren van België, gelegen Joodse
Martelarensquare te Anderlecht, bekend
ten kadaster te Anderlecht 5de afdeling,
sectie C15, perceel nr 255b4, omwille van
zijn historische en esthetische waarde,
zoals nader bepaald in bijlage I gevoegd bij
dit besluit.

Art. 2. De vrijwaringszone met betrekking
tot het in artikel 1 vermelde gebouw omvat
het geheel van de percelen en de wegen,
alsook gedeelten van de percelen en de
wegen opgenomen in de omtrek zoals
afgebakend op het plan in bijlage II van dit
besluit.

Art. 3. De minister bevoegd voor de
monumenten en landschappen, is belast met
de uitvoering van dit besluit.

AG-2: 23-10-2003

Bruxelles, 23 OCT. 2003

Pour le Gouvernement de la Région de
Bruxelles-Capitale,

Le Ministre-Président du Gouvernement de
la Région de Bruxelles-Capitale, chargé
des Pouvoirs locaux, de l'Aménagement du
Territoire, des Monuments et Sites, de la
Rénovation Urbaine et de la Recherche
Scientifique,

Daniel DUCARME

Le Secrétaire d'Etat à la Région de
Bruxelles-Capitale, chargé de
l'Aménagement du Territoire, des
Monuments et Sites et du Transport
rémunéré des Personnes,

Willem DRAPS

Brussel, 23 OCT. 2003

Voor de Brusselse Hoofdstedelijke
Regering,

De Minister-Voorzitter van de Brusselse
Hoofdstedelijke Regering, belast met
Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke
Ordening, Monumenten en Landschappen,
Stadsvernieuwing en Wetenschappelijk
Onderzoek,

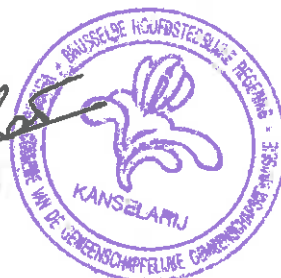
De Staatssecretaris bij het Brussels
Hoofdstedelijk Gewest, belast met
Ruimtelijke Ordening, Monumenten en
Landschappen en Bezoldigd Vervoer van
Personen,

24 NOV. 2003

CHANCELLERIE

Handwritten signature over the stamp.

ANNEXE I A L'ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE CLASSANT COMME MONUMENT LE MEMORIAL NATIONAL DES MARTYRS JUIFS DE BELGIQUE, SIS SQUARE DES MARTYRS JUIFS A ANDERLECHT.

Réf. cadastrale : Anderlecht, 5ème division, section C15, parcelle n° 255b4

Description sommaire :

Le Mémorial National des Martyrs Juifs de Belgique a été édifié entre 1968 et 1970 à la suite d'un concours public remporté en 1964 par l'architecte montois *André Godart*, qui fut assisté pour l'exécution par l'architecte *Odon Dupire* et les bureaux d'études *Jacques Léwin* et *Louis Contor*.

Situé à l'angle de la rue Emile Carpentier et la rue des Goujons (à l'emplacement appelé aujourd'hui Square des Martyrs Juifs), il occupe la partie centrale d'un espace vert entouré d'un simple grillage. Dans le cadre généralement dominé par des immeubles à appartements sans intérêt architectural ni urbanistique particulier, le Mémorial crée un espace d'isolement et de recueillement de très grande qualité et d'une parfaite sobriété.

Réalisé avec beaucoup de soin en acier et en béton armé, il comporte une estrade pouvant accueillir des orateurs, un grand espace accueillant des manifestations diverses (notamment de nombreuses visites scolaires atteignant plusieurs centaines de personnes) et une petite crypte située sous l'estrade. L'ensemble, qui peut être utilisé comme synagogue à ciel ouvert, est entouré de murs en béton couvert de plaques commémoratives en granit noir dans lesquelles sont gravés les noms des 24.600 martyrs juifs répertoriés.

Les références à la symbolique et à la culture juives sont données par la forme générale du monument, la structure en acier qui le surmonte, les inscriptions de l'entrée et un motif mural réalisé en chaînes d'acier évoquant la forme générale d'une menorah.

Depuis la construction du mémorial, une addition discrète mais d'un moins grand intérêt architectural a été faite sur une façade latérale pour commémorer la mémoire des combattants juifs de la guerre 1940-1945.

Intérêt présenté par le bien selon les critères définis à l'article 2, 1° de l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier :

Intérêt historique et esthétique :

Les grandes qualités architecturales et sculpturales ainsi que la haute valeur symbolique et culturelle du Mémorial plaident en faveur d'une protection comme monument de cette remarquable réalisation. On notera à ce sujet que la Région de Bruxelles-Capitale n'a jusqu'à présent accordé que très peu de mesures de protection au patrimoine architectural des cinquante dernières années et que cet ensemble monumental constitue précisément un bon exemple de la production artistique de cette époque.

Vu pour être annexé à l'arrêté du 23 OCT. 2003

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale chargé des Pouvoirs locaux, de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et Sites, de la Rénovation Urbaine et de la Recherche Scientifique,

Daniel DUCARME

Le Secrétaire d'Etat à la Région de Bruxelles-Capitale chargé de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et Sites et du Transport rémunéré des personnes,

Willem DRAPS

24 NOV. 2003

CHANCELLERIE

CHANCELLERIE

BIJLAGE I VAN HET BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING TOT BESCHERMING ALS MONUMENT VAN HET NATIONAAL GEDENKTEKEN DER JOODSE MARTELAREN VAN BELGIE, GELEGEN JOODSE MARTELARENSQUARE TE ANDERLECHT

Kadastrale gegevens : Anderlecht, 5de afdeling, sectie C15, perceel nr 255b4

Beknopte beschrijving:

Het Nationaal Gedenkteken der Joodse Martelaren van België werd tussen 1968 en 1970 opgericht naar aanleiding van een openbare wedstrijd die in 1964 werd gewonnen door architect *André Godart* uit Mons. Voor de uitvoering werd hij geassisteerd door architect *Odon Dupire* en de studiekantoren *Jacques Léwin* en *Louis Contor*.

Het monument bevindt zich aan de hoek van de Emile Carpentierstraat en de Grondelstraat (thans Joodse Martelarensquare) op het centrale gedeelte van het groenplantsoen en wordt omsloten door een eenvoudig hekwerk. In het omringende kader, bestaande uit appartementsgebouwen, zonder enige architecturale of stedenbouwkundige waarde, biedt dit gedenkteken een ruimte voor afzondering en meditatie van hoogstaande kwaliteit en van een volmaakte soberheid.

Het is met zeer veel zorg uitgevoerd in staal en gewapend beton en bestaat uit een verhoog bestemd voor redevoeringen, een ruime plaats waar diverse manifestaties kunnen plaats hebben en een kleine open crypte, omringd door betonnen muren. Hierop zijn herdenkingsplaten in zwarte graniet aangebracht waarin de namen van 24.600 gerepertorieerde joodse martelaren zijn gegraveerd.

Verwijzingen naar de Joodse symboliek en cultuur zijn terug te vinden in de algemene vormgeving van het monument, de bekronende stalen structuur, de inscripties aan de ingang en een muuraal element met stalen kettingen die de vorm van menorah evoceert.

Sinds de bouw van het gedenkteken werd op een der zijgevels een discreet element toegevoegd, weliswaar van mindere architecturale kwaliteit, ter herdenking van de Joodse oudstrijders van de oorlog 1940-1945.

Waarde van het goed volgens de maatstaven vastgesteld in artikel 2, 1° van de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerend erfgoed:

Historische en esthetische waarde :

Dit gedenkteken is bijzonder merkwaardig. De waarde op architecturaal en sculpturaal vlak evenals de hoge symbolische waarde pleiten voor een bescherming. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd tot nu toe weinig aandacht besteed aan het bouwkundig erfgoed van de laatste vijftig jaar. Dit monumentale geheel vormt juist een goed voorbeeld van de artistieke produktie uit deze periode.

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van 23 OCT. 2003

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Stadsvernieuwing en Wetenschappelijk Onderzoek,

Daniel DUCARME

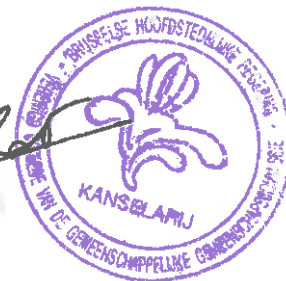
De Staatssecretaris bij het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen en Bezoldigd Vervoer van Personen

Willem DRAPS

24 NOV. 2003

CHANCELLERIE

CHANCELLERIE
KANSBLAUW

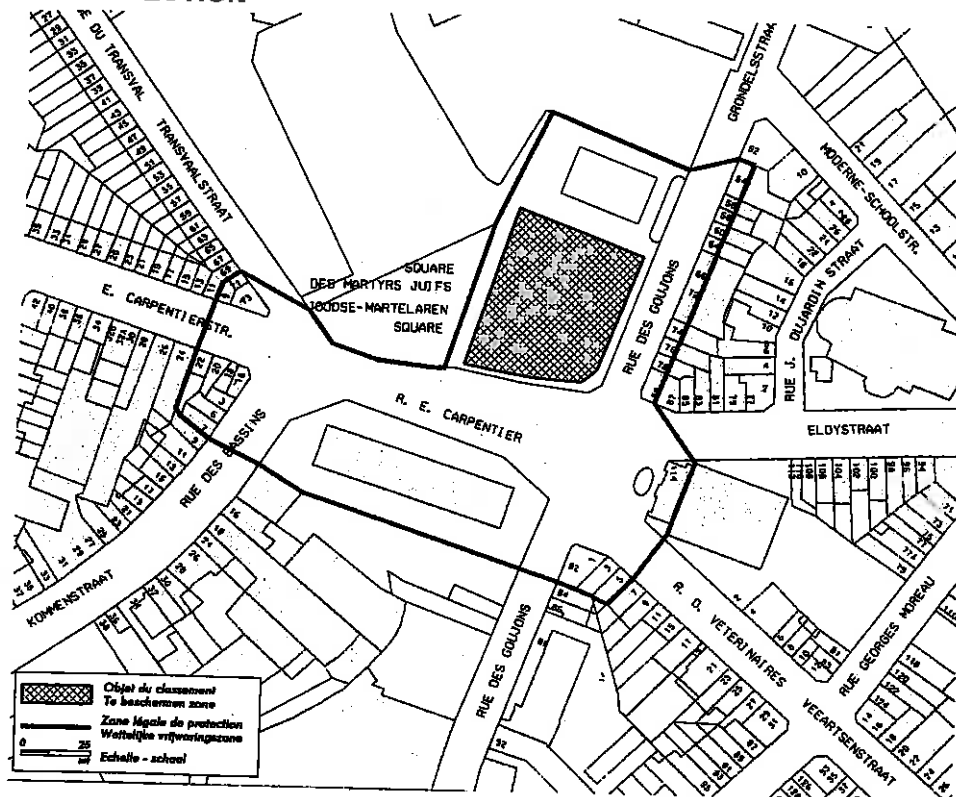

ANNEXE II A L' ARRETE DU
GOUVERNEMENT DE LA REGION DE
BRUXELLES-CAPITALE CLASSANT COMME
MONUMENT LE MEMORIAL NATIONAL DES
MARTYRS JUIFS DE BELGIQUE, SIS
SQUARE DES MARTYRS JUIFS A
ANDERLECHT.

BIJLAGE II VAN HET BESLUIT VAN DE
BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE
REGERING TOT BESCHERMING ALS
MONUMENT VAN HET NATIONAAL
GEDENKTEKEN DER JOODSE
MARTELAREN VAN BELGIE, GELEGEN
JOODSE MARTELARENSQUARE TE
ANDERLECHT

**DELIMITATION DE LA ZONE DE
PROTECTION**

AFBAKENING VAN DE VRIJWARINGSZONE

Vu pour être annexé à l'arrêté du 23 OCT. 2003

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit
van 23 OCT. 2003

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région
de Bruxelles-Capitale chargé des Pouvoirs locaux, de
l'Aménagement du Territoire, des Monuments et
Sites, de la Rénovation Urbaine et de la Recherche
Scientifique,

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke
Regering, belast met Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke
Ordening, Monumenten en Landschappen,
Stadsvernieuwing en Wetenschappelijk Onderzoek,

Daniel DUCARME

Le Secrétaire d'Etat à la Région de Bruxelles-Capitale
chargé de l'Aménagement du Territoire, des
Monuments et Sites et du Transport rémunéré des
personnes,

De Staatssecretaris bij het Brussels Hoofdstedelijk Gewest,
belast met Ruimtelijke Ordening, Monumenten en
Landschappen en Bezoldigd Vervoer van Personen

Willem DRAPS
Willem DRAPS

24 NOV. 2003

CHANCELLERIE

[Handwritten signature]

